

15 reddet av lekfolk med hjertestarter

26.05.06

Livet til minst 15 personer er blitt reddet som følge av at det er vanligere å ha defibrillatorer utplassert i samfunnet.

Atle Briseid

24 14 68 79

STAVANGER: - Kanskje er det på tide å inkludere bruk av hjertestarter som en del av førstehjelpskursene, sier assistentlege Conrad Bjørshol ved akutt klinikken på Stavanger Universitetssykehus.

Mørketall

I samarbeid med Kristian Lexow og Linda Sivertsen har Bjørshol finkjemmet alle norske aviser og radioinnslag fra juli 2003 til juli 2005. De fant 15 artikler som omtaler episoder der liv ble reddet av ikke-medisinsk personell ved hjelp av hjertestarter. Åtte personer ble defibrillert av brannmenn, to av industriansatte, to av Røde Kors-mannskaper, én av politi, én av hjertestarter-instruktør og én av en golfklubbansatt.

- I og med at studien kun baserer seg på medieoppslag, regner jeg med at det finnes store mørketall, i positiv forstand, sier Bjørshol. Han mener studien viser at hjertestartere med fordel kan utplasseres blant vanlige folk i langt større grad.

Lite systematikk

I dag er det stort sett politi, brannvesen og vektere, samt noen få organisasjoner og foreninger, som har tilgang på defibrillatorer - og knapt nok det. - Langt fra alle politimenn og brannmenn har tilgang på hjertestartere. Heller ikke alle legevakter har det. Det er i det hele tatt lite systematikk i hvem som har tilgang, sier Bjørshol.

- På alle steder hvor folk oppholder seg, bør det være en hjertestarter tilgjengelig. Det kan være flyplasser, kjøpesentre, bysentrum eller tilsvarende steder, legger han til.

Trygge i bruk

Bjørshol har få betenkeligheter med å la vanlige folk få tilgang til hjertestartere. - Erfaringene viser at hjertestarterne er både enkle og trygge i bruk. Det er i praksis umulig å gjøre skade med en halvautomatisk hjertestarter. I USA er det vanlig at hjertestartere er tilgjengelig blant helt vanlige folk, sier han.

I Norge dør omkring 5000 mennesker som følge av hjertestans hvert år. Det er over

ti ganger så mange som i trafikken.

Myte om eldre

- Det eksisterer en myte om at bare eldre mennesker dør av hjertestans. Dette er ikke riktig. Medianalderen i studien var 54, og den yngste var 24 år gammel, sier han.

Sjansen for å overleve en hjertestans reduseres med 5-10 prosent for hvert minutt man utsetter defibrilleringen. Har man et mål om å redde flere liv, bør hjertestartere bli enda lettere tilgjengelig blant folk.

Livredningskurs på en halvtime

Et nytt hjerte- og lungeredningskurs kan gjennomføres på egenhånd i løpet av 30 minutter. Kurset gir større læringsutbytte enn tradisjonelle HLR-kurs.

Selvlæringskurset, som er utviklet av Leardal Medicals AS i samarbeid med American Heart Association (AHA), baserer seg på bruk av instruksjons-dvd og en «Mini-Anne». I løpet av 30 minutter ledes man gjennom de viktigste delene av basal hjerte- og lungeredning.

- Forskning viser at læringsresultatet er langt bedre med dette halvtimeskurset enn de vanlige firetimerskursene, sier Kristian Lexow. Han leder Norsk Resuscitasjonsråd og er overlege ved akutt klinikken på Stavanger Universitetssykehus.

Nylig lansert

Da kurset ble lansert i forbindelse med konferansen Resuscitation 2006 i Stavanger, bestemte administrerende direktør Gunnar Hall Skavoll ved Stavanger Universitetssykehus at samtlige 5200 ansatte skal få tilbud om et slikt kurs.

- Fordi gjennomføringen av kurset er så enkel, kan det legges til rette for at ansatte kan ta kurset i arbeidstiden. Når man slipper å ta folk ut av arbeid, blir kostnadene også betydelig redusert, sier Lexow.

De ansatte får også anledning til å ta med seg kursmateriellet hjem. Dermed åpnes muligheten for enda større spredning av HLR-ferdighetene.

Livreddernasjon

Norsk Luftambulans har fått i oppdrag å spre kurset til vanlige folk - og vil ta fatt på oppgaven til høsten. Lexow håper dette vil føre til at Norge blir en livreddernasjon.

- Hvis HLR-arbeidet blir igangsatt tidlig, er sjansen for å overleve to til tre ganger så stor som hvis man venter til ambulansen kommer. Dette viser viktigheten av at publikum kan håndtere plutselig og uventet hjertestans, sier han.

4000-5000 nordmenn dør årlig av hjertestans. Til sammenligning dør mellom 300 og 350 personer i trafikken og 50 mennesker i branner.

Amerikansk skryt av stor konferanse

De amerikanske deltakerne brukte store ord da over 2100 fagfolk fra 53 nasjoner samlet seg i Stavanger for å diskutere viktige temaer innen resuscitering.

I midten av mai arrangerte Norsk Resuscitasjonsråd konferansen på vegne av den europeiske moderorganisasjonen.

En av de beste

Interessen var enorm: Fagfolk fra hele verden kom strømmende, og totalt samlet Resuscitation 2006 omkring 1000 flere deltakere enn ved tidligere konferanser.

- Vi fikk veldig gode tilbakemeldinger. Amerikanerne mente dette var en av de beste konferansene som har vært arrangert, både faglig og sosialt, sier leder Kristian Lexow i Norsk Resuscitasjonsråd.

Norge på topp

Blant temaene som vakte mest debatt, var nedkjøling av pasienter for å hindre reperfusjonsskader. Norge ligger langt fremme internasjonalt i denne formen for behandling. Omkring to tredeler av alle norske sykehus gjennomfører nedkjøling, men i USA er behandlingen bortimot fraværende - til tross for at vitenskapen entydig slår fast at den gir svært gode resultater.

- Under konferansen ble det også diskutert om hvorfor det tar så lang tid fra vitenskapen har fastslått verdien til behandlingsformen blir implementert, sier Lexow.

Først publisert: Dagens Medisin 10/06, 26.05.06

[Tilbake til saken](#)